कर्म्मणा मनसा वाचा ब्रह्म सम्पद्यते तदा । या दुस्त्यजा दुर्म्मतिभिर्या न जीर्य्यति जीर्य्यतः ।
योऽसौ प्राणान्तिको रोगस्तां तृष्णां त्यजतः सुखं । अत्र पिङ्गलया गीता गाथाः शृयन्ति पार्थिव ।
यथा सा कृच्छ्रकालेऽपि लेभे धर्म्मं सनातनं । संकेते पिङ्गला वेश्या कान्तेनासोद्दिनाकृता ।
अथ कृच्छ्रगता शान्तां बुद्धिमास्थापयत्तदा । ९५१
॥ पिङ्गलोवाच ॥ उन्मत्ताहमनुन्मत्तं कान्तमन्ववसं चिरं । अन्तिके रमणं सन्तं नैनमध्यगमं पुरा ।
एकस्थूणं नवद्वारमपि धास्याम्यगारकं । का हि कान्तमिहायान्तमयं कान्तेति मंस्यते ।
अकामां कामरूपेण धूर्त्ता नरकरूपिणः । न पुनर्वञ्चयिष्यन्ति प्रतिबुद्धाऽस्मि जाग्रमि ।
अनर्थो हि भवेदर्थो दैवात् पूर्व्वकृतेन वा । संबुद्धाऽहं निराकारा नाहमद्याजितेन्द्रिया ।
सुखं निराशः स्वपिति नैराश्यं परमं सुखं । आशामनाशां कृत्वा हि सुखं स्वपिति पिङ्गला । ९५२०
॥ भीष्म उवाच ॥ एतैश्चान्यैश्च विप्रस्य हेतुमद्भिः प्रभाषितैः । पर्य्यवस्थापितो राजा सेनजिन्मुमुदे सुखी ।
इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्व्वणि मोक्षधर्म्मपर्व्वणि पिङ्गलागीतायां चतुःसप्तत्यधिकशततोऽध्यायः ॥ १७४ ॥
॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ अतिक्रामति कालेऽस्मिन् सर्व्वभूतक्षयावहे । किं श्रेयः प्रतिपद्येत तन्मे ब्रूहि पितामह ।
॥ भीष्म उवाच ॥ अत्राप्युदाहरन्तीममितिहासं पुरातनं । पितुः पुत्रेण संवादं तन्निबोध युधिष्ठिर ।
द्विजातेः कस्यचित् पार्थ स्वाध्यायनिरतस्य वै । बभूव पुत्रो मेधावी मेधावी नाम नामतः ।
सोऽब्रवीत् पितरं पुत्रः स्वाध्यायकरणे रतं । मोक्षधर्म्मार्थकुशलो लोकतत्त्वविचक्षणः । ९५२५
॥ पुत्र उवाच ॥ धीरः किंस्वित्तात कुर्य्यात् प्रजानन् क्षिप्रं ह्यायुर्भ्रश्यते मानवानां । पितस्तदाचक्ष्व यथार्थयोगं ममानुपूर्व्व्या येन धर्म्मं चरेयं ।
॥ पितोवाच ॥ वेदानधीत्य ब्रह्मचर्य्येण पुत्र पुत्रानिच्छेत् पावनार्थं पितॄणां । अग्नीनाधाय विधिवच्चेष्टयज्ञो वनं प्रविश्याथ मुनिर्बुभूषेत् ।
॥ पुत्र उवाच ॥ एवमभ्याहते लोके समन्तात् परिवारिते । अमोघासु पतन्तीषु किं घोर इव भाषसे ।
॥ पितोवाच ॥ कथमभ्याहतो लोकः केन वा परिवारितः । अमोघाः काः पतन्तीह किं नु भीषयसीव मां ।
॥ पुत्र उवाच ॥ मृत्युनाऽभ्याहतो लोको जरया परिवारितः । अहोरात्राः पतन्त्येते ननु कस्मान्न बुध्यसे । ९५३०
अमोघा रात्रयश्चापि नित्यमायान्ति यान्ति च । यदाऽहमेतज्जानामि न मृत्युस्तिष्ठतीति ह ।
सोऽहं कथं प्रतीक्षिष्ये ज्ञानेनापिहितश्चरन् । रात्र्यां रात्र्यां व्यतीतायामायुरल्पतरं यदा ।
तदैव बन्ध्यं दिवसमिति विद्वाञ्छिक्षणः । गाधोदके मत्स्य इव सुखं विन्देत कस्तदा ।
अनवाप्तेषु कामेषु मृत्युरभ्येति मानवं । पुष्पाणीव विचिन्वन्तमन्यत्र गतमानसं ।
वृकीवोरणमासाद्य मृत्युरादाय गच्छति । अद्यैव कुरु यच्छ्रेयो मा त्वां कालोऽत्यगादयं । ९५३५
अकृतेष्वेव कार्य्येषु मृत्युर्वै संप्रकर्षति । श्वः कार्य्यमद्य कुर्व्वीत पूर्व्वाह्णे चापराह्णिकं ।
न हि प्रतीक्षते मृत्युः कृतमस्य न वा कृतं । को हि जानाति कस्याद्य मृत्युकालो भविष्यति ।
युवैव धर्म्मशीलः स्यादनित्यं खलु जीवितं । कृते धर्म्मे भवेत् कीर्त्तिरिह प्रेत्य च वै सुखं ।